

Meðan tosað verður um dýra vatnorkuúthbygging:

El-kaðalin úr Íslandi spókir nú aftur

Flæri stórir kaðalframleiðarar í Evrópa kanna í lötuni, hvat tað fer at kosta og hvussu tað tekniskt skal gerast - at leggja ein elkaðal úr Íslandi inn á meginlandið. Fyribilstól vísa, at elorka um kaðal er kappingarför. Føroyar kunnu koma inn í myndina.

UM somu tíð sum føroyingar eru farnir at tosa um at halda fram við stóru og kostnaðarmiklu vatnorkuúthbyggingini í Eysturoyinni spókir elkaðalin úr Íslandi altur.

Spurningurin um at leggja ein elkaðal úr Íslandi inn á evropeiska meginlandið m.a. via Føroyar er ikki nýggjur. Tað hevur verið tosað um hesa ætlan í mong ár, og higartil hevur hon mest verið á tjakstøði. Nú sær tí ikki mættari út enn, at menn eru farnir undir at gera álvara av at kanna møguleikan at leggja ein elkaðal á havsins botn heilt úr Íslandi til Týskland.

Stór avlop

Í danska blaðnum Ingeniøren verður elkaðalætlanin víðgjord.

Greitt verður fyrst frá, at íslendingar hava sera stórt orkuavlop frá stóru vatnorkuverkunum og geotermiskum hita. Henda orka svarar til 50 TWh pr. ár. Til sammetingar brúkar Danmark 30 TWh pr. ár.

Bert 10% av samlaðu íslensku orkuframleiðsluni verða brúkt sum orka.

Líka síðani orkufelags-svapurin Landsvirkjun

varð stovnaður í 1965 sum eitt samstarv millum statn og kommunurnar nærhendis Reykjavík og Akureyri hevur tankin verið frammi um at útflyta ravmagnsorku.

Men slíkur útflytingur krevur langar kaðalar. Ein kaðal úr Íslandi til Skotlands verður 1100 kilometrar og kemur at liggja á 1000 metra dýpi.

Ein kaðal til Bretlands, Týsklands og Hálands verður 1900 kilometrar langur - harvið heimsins longestu.

Hesa seinastu tíðina hevur ætlanin verið umrødd í stóri álvara enn áður - eitt nú hjá Landsvirkjun, sum tykist at dáma hesa ætlan betur og betur og siggja ítökligar møguleikar í henni.

Kanna kaðallegging

Felagsskapurin hevur heitt á leiðandi kaðalframleiðarar í Evrópa um at gera eina ætlan, sum fevnir bæði um teknisku møguleikarnar og kostnaðin.

Og fyribils úrslit sýna sera áhugavert út. Elorkan frá einum íslensku kaðali ella báðum tveimum er kappingarför á útlensku marknaðinum. Kostnaðurin av

orkuverkum og einum kaðali til Skotlands er 14 milliardir krónur. Til Týskland og Háland 19 mia. kr. Prísurin á elorku frá kaðali er mett til 0,23 kr./kWh til Skotland og 0,29 kr. til Týskland og Háland.

Til sammetingar kostar at framleiða ein kilowattíma í Danmark 0,40 kr.

Taka vit so og sammeta við føroysk víðurskipti, so liggja prísirnir nógv lægri.

Ingeniyrn skrivar, at tað fyrri tíðina eru samráðingar við Scottish Hydro-Electric Plc í Skotlandi, Hamburgische Elektrizitätswerke AG í Týsklandi og halensku elfeløg. Síðani er tað spurningurin um kapital. Hann má fyrst stóra part koma uttanfrá.

Í sambandi við umrøddu elkaðalætlan hava Føroyar eisini fleiri ferðir verið inni í myndina.

Fyrst góðum ári síðani hevði Sosialurin samrøðu við ein av teimum vísindamönnum á lærða háskúlanum í Edinburg, sum arbeidir við umrøddu ætlan. Hann helt tað vera eitt sera áhugavert hugskot at kanna møguleikan fyrst at tikið upp kaðalin í Føroyum og síðani bygt eina orkustøð her. Tá

fingu vit nógv bílgari elorku.

Gass í føroysku undirgrundini

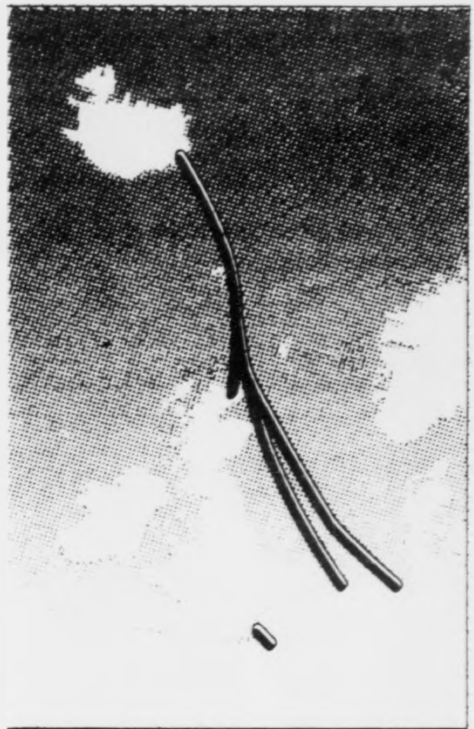
Ein spurningur, sum eisini hevur verið havdur á lofti í sama viðfangi er framleiðsla av elorku í Føroyum burtur úr møguligum gassi í undirgrundini.

Víst hevur verið á, at tað hevði verið ein frálík kombinatión við einum kaðal úr Íslandi. Tá høvdu vit so havt kunnað framleitt og selt elorku til útlendi burtur úr føroyskum gassi um tann íslenska elkaðalin.

Sostalurin fer at víðgera hesar spurningar meira gjøllaseinni. Eisini fara vit í hesum sambandi at hyggja eitt sindur at møguleikanum fyrst at finna gass í undirgrundini og síðani spurninginum at flyta hetta gassið til lands um rør á havbotninum.

Spurningurin um framtíðar nýtslu av gassi varð nógv frammi á oljuráðstevnunum í Aberdeen í farnu virku og fara vit í tí sambandi eisini at triva í tað, sum har varð sagt.

Samanumtikið kann tað her sigast, at tórurinn á gassi

í Bretlandi fer at vaksa nógv og tí verður brúk fyrst at finna nýggjar og stórar gasskeldur. Nu mangt bendir á, at hesar møguliga finnast millum Føroyar og Hetand.

Setur tað alla olju- og gassleitngina við Føroyar í eitt heilt nýtt perspektív, tí higartil hevur verið mett, at gassfund á føroyskum óki fóru ikki at hava tann stóra áhugan.

Hvat víðvíkur einum elkaðali úr Íslandi hava

eisini fleiri føroyskir verkfrøðingar umrøtt hann. Tað fara vit eisini at venda aftur til

jan

 Amnesty International

MANNARÆTTINDI

Lis Alshøjberg
Bjerg Brautaset

Evnir: Heimssyrlýsing Sameindu Tjóða um Mannarættindi

Mannarættindi í fólkaskúla

Amnesty International Føroya Deild hevur just útgivið bókina «Mannarættindi», ið er ætlað framhaldsdeild fólkaskúlans. Bókin sýnir seg stuttum um mannarættindi, hvørji hesi eru, og hvussu tey kunnu verjast.

Støðið verður tikið úr Heimssyrlýsingini hjá ST um mannarættindi. Altur at hvørjari grein eru smærri uppgávur knýttar, ið skulu birta upp undir kjak millum næmingar og áhugað annars.

Í bókini eru eisini smærri greinar, ið kunnu geva næmingunum eina høming av, hvussu støðan er viðvíkjandi mannarættindinum. Bókin er eftir eini norskar lærubók, ið Amnesty International í Noregi hevur útgivið.

Hetta er triðja lærubókin um mannarættindi, ið kemur út á føroyskum. Tær báðar fyrri voru rættaðar m. t. barnaskúlanum. Tann fyrri «Tann langa ferðin» var rættað moti 3. og 4. flokki, meðan tann seinna «Rætt og Rangt» var ætlað 5., 6. og 7. flokki. Nu er so bókini «Mannarættindi», ið er ætlað framhaldsdeild fólkaskúlans, komin.

Afturat hesum trimum útgávum kemur so tónleikautgávan «Amnesty Tónar», ið eisini er væl eignað sum undirvisingartilfar.

Bókin «Mannarættindi» er til keyps á skrivstovu hjá Amnesty International í Vágshotni. Flokkssett ella stórra mongdir kunnu eisini keypast frá Bókamöskuluni. Bókin kostar einans 30 kr., og peningurin, ið kemur inn, fer óskerdur til komandi útgávur av undirvisingartilfari.

UM HVI SUMMI VERDA HAPPAÐ!

Lis Alshøjberg